

Onze man in Brussel

HOE DE EURO-AMBTENAAR MOET LOBBYEN VOOR SUBSIDIES

Elke stad of provincie heeft tegenwoordig zijn lobbyist in Brussel. Hij jaagt op EG-subsidies. Zijn post kost meestal meer dan hij aan gelden weet in te brengen. Ondertussen dicteert Brussel de regels voor kleuterscholen, drillboren en de kwaliteit van zwembadwater.

In de tijd van de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden, toen Nederland nog geen eenheidsstaat was, beschikte de stad Amsterdam over een gezantschap te 's Gravenhage. Vanuit dat punt werden de diplomatieke belangen verdedigd. Ook was er slaapgelegenheden voor de Amsterdamse afgevaardigden. Vandaar dat de ambassade al vlug het 'Amsterdamse logement' ging heten.

Nu Europa zich met horten en stoten naar een economische en politieke eenheid worstelt, heeft de stad Amsterdam een onderkomen gezocht te Brussel. Het is een statig pand aan de Livingstonelaan, op loopafstand van de gebouwen van de Europese Commissie en het Europees Parlement. Op de bovenste verdieping is een slaapkamer ingericht, voor het geval Amsterdamse ambtenaren de laatste trein naar huis missen. Zodat de geschiedenis zich herhaalt en nu weer gesproken mag worden van een 'Amsterdams logement'.

Een Europa van de steden en gewesten, is dat niet mooi? Komen de lidstaten niet tot een vergelijk, dan zullen de steden en provincies vanuit hun welbegrepen eigenbelang de Europese motor aan de praat houden. Ze richten Euro-afdelingen op. Ze stellen Euro-functionarissen aan. Ze hebben een eigen man in Brussel of staan op het punt er een te zenden.

Toegegeven, de ambassade van Amsterdam is een geprivatiseerde. De belangenvertegenwoordiging is op contractbasis en à raison van een paar ton per jaar opgedragen aan een adviesbureau. Maar dat is een kwestie van vorm en moderne efficiency. Rotterdam beschikt over enkele vertegenwoordigers die vanuit een flatje de belangen van stad en wereldhaven in de gaten houden. Er loopt zelfs iemand namens het gemeentelijk energiebedrijf door Brussel. De provincies Noord- en Zuid-Holland en Utrecht hebben er een gezamenlijk kantoor. Evenals Groningen en Drenthe.

ERIC VRIJSEN

De lokale overheden hebben de EG drie jaar geleden ontdekt, sindsdien is het razendsnel gegaan. Elke zichzelf respecterende Nederlandse stad beschikt over ten minste één mannetje of vrouwtje voor de *European Affairs*, welks taak het is regelmatig te snuffelen in de politieke wandelingen van Brussel, Straatsburg en Luxemburg.

Het aanstellen van zo'n functionaris wordt doorgaans als een overwinning gevierd. Lang leve de vooruitgang, want Leeuwarden zal zich in het vervolg bedienen van een pr-functionaris in de Europese hoofdstad.

UITZONDERINGEN

De vraag rijst of het zin heeft. Of hier geen sprake is van de lobby als hobby? Of een eigen kantoor — kosten vier ton per jaar en dan moet de Euro-ambtenaar nog zelf de enveloppen dichtlikken — zijn geld opbrengt?

Een ding is zeker: de Nederlandse Euro-ambtenaar slaagt er niet in de grootschalige

subsidiepoten leeg te roven. Eenvoudig omdat die potten niet voor ons land bestemd zijn en omdat het zo niet werkt binnen de EG. De drie zogenoemde structuurfondsen van de Europese Gemeenschap — voor regionale ontwikkeling, sociaal beleid en herstructurering van de landbouw — zijn bestemd voor de misdeelde gewesten van de armste lidstaten. Nederland krijgt 300 miljoen per jaar uit het Europees Sociaal Fonds, en dat geld gaat van Brussel rechtstreeks naar de Haagse ministeries die enkele projecten in economisch zwakke regio's selecteren.

Maar er zijn uitzonderingen. De Europese Commissie mag een klein deel van de fondsen direct over de regio's uitstrooien. Door consequent de uitspraken van Euro-commissaris Bruce Millan (Regionaal Beleid) te noteren en er zijn ambtelijke staf mee te confronteren, bereikte een Rotterdamse lobbyist een paar jaar geleden dat subsidiegelden voor de verpauperde industriegebieden van Europa terecht kwamen in Rotterdam. Een huzarenstukje, waarover in Brussel nog steeds met

grote bewondering wordt gesproken.

De Nederlandse gemeenten en provincies zijn niet de enigen die vermoeden dat er te Brussel iets te halen valt. De lokale overheden van andere landen gingen hen voor. De Duitse Länder beschikken in Brussel zelfs over een politieke luisterpost met enkele tientallen functionarissen.

De Nederlandse Europarlementariër Alman Metten (PvdA) rapporteerde anderhalf jaar geleden dat circa drieduizend lobbyisten de besluitvorming en regelgeving probeerden te beïnvloeden. 'Op dit moment moeten dat er zeker vierduizend zijn, want bijna elke dag komen er lobbyisten bij. Ik schat dat in dit circuit twee miljard gulden per jaar omgaat.' De meesten staan ten dienste van het bedrijfsleven, maar de belangenvertegenwoordigers van steden en regio's zijn sterk in opkomst.

Alman Metten: 'Bijna zeshonderd lobbyisten werken voor steden en regio's'

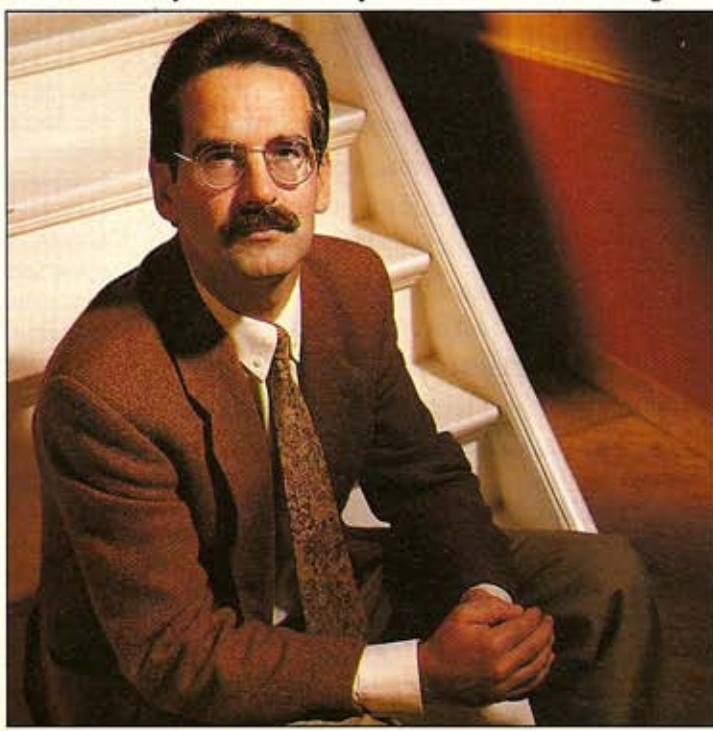

FOTO FRISO KEURIS

FOTO RANOS DE HILSTER

Van groot belang is dat de toelichting op de subsidie-aanvraag in de juiste woorden wordt gesteld. Een kwestie van *EG-speak*. Volgens Van den Heuvel weten gemeentebesturen doorgaans niet hoe ze hun voorstellen in het vat horen te gieten en wat het perfecte moment is om subsidiabel toe te slaan. Ze kunnen het niet navragen in Brussel, want naar goed ambtelijk gebruik zijn ten stadhuize in principe alle telefoons onklaar gemaakt voor het draaien van 06 en 09 lijnen. De Dienst laat nu eenmaal geen seks en buitenland toe.

Waarom schuilt het geheim van een kansvolle subsidieaanvraag? Het recept is simpel en voor de hand liggend. Altijd weer moet duidelijk worden dat de Europese verbodering een stapje dichterbij komt. Als vijf marineshavens zich gezamenlijk presenteren bij Europese-commissievoorzitter Jacques Delors, en een verhaal houden over de sociale gevolgen van de afbraak der defensie-industrie, krijgen ze te horen dat 'de criteria van doelstelling 2 structuurfondsen mogelijk versoepeld' kunnen worden. Dat betekent zoveel als: jullie hebben misschien evenveel recht op hulp als noodlijdende industrieën. Zo'n *politiek commitment* los te peuteren.

In Brussel gaan de harten van de Eurocraten sneller kloppen bij een gezamenlijk milieuintiatief door drie teloor gegane vissersplaatsjes in Denemarken, Schotland en Nederland die tegelijkertijd een impuls geven aan het inter-Europees toerisme voor gehandicapten. Wie niet gelooft in deze manier van subsidie aftroggen, moet maar eens in de brochure bladeren die bijna maandelijks wordt samengesteld door het bureau *Euro-link* van de afdeling Economische Zaken van de gemeente Amsterdam. Er is een Nederlands-, een Engels- en een Franstalige versie.

Amsterdam en andere gemeenten doen driftig mee in allerlei internationale samenwerkingsverbanden. Van *Eurocity* tot *Union des Capitales de la Communauté Européenne* en eerder de *Club des Métropoles*. 'De Europese Commissie heeft er belang bij dit soort netwerken tussen lokale overheden te stimuleren,' zegt Van den Heuvel. Het is een beetje knagen aan de macht van de lidstaten. En het draagvlak van de Eu-

De lobbyisten opereren vanuit het 'Amsterdams logement'

ropese eenwording wordt verstevigd.

Er vloeien zoveel miljarden ECU's naar de zwakke lidstaten — Ierland en Zuid-Europa — dat ook de rijke landen wat sociale en economische ontwikkelingshulp mogen proeven. De meeste Nederlandse lobbyisten verdedigen dan ook met verve de stelling dat sommige delen van de bevolking armer zijn dan de statistieken doen vermoeden. Is de Haagse Schilderswijk rijker dan Lissabon? Nee, dus. Van den Heuvel spreekt over *black spots in rich cities* en hij zal de probleemwijken beleefd in

de aandacht van de Europese Commissie aanbevelen.

De critici vinden dit gerommel in de marge. 'Veel gemeenten zijn meer geld kwijt aan hun lobbyist dan ze in de vorm van EG-steun terugkrijgen. Men zou een kosten-baten-analyse moeten maken,' zegt Frank Hilsterman, de EG-man van de Vereniging Nederlandse Gemeenten die als *vliegende keep* Brussel frequenteert. Invloed op de Europese regelgeving mogen ze al helemaal niet verwachten. 'Dacht je dat een Nederlandse provinciehoofdstad in Brussel met de vuist op tafel kan slaan?' luidt de retorische vraag van Harrie Jeurissen. Hij is directeur van de in Maastricht gevestigde Raad van Europese Gemeenten en Regio's, waarvan vrijwel alle Nederlandse provincies en gemeenten lid zijn. Volgens hem benoemen gemeentebestuurders uit misplaatste trots een lobbyist in Brussel.

Geldverspilling, vindt Jeurissen. Want de enige vorm van belangenvertegenwoordiging dient te verlopen via het officiële adviesorgaan: de Raad van de lokale en regionale overheden, waarvan welgeteld twee van de 42 leden Nederlander zijn. 'Als de Europese Commissie en de Raad van Ministers afwijken van deze adviezen, moeten ze uitlegen waarom. Daarom zijn ze gedwongen er naar te luisteren,' zegt Jeurissen.

Maar de lobbyisten zeggen dat deze formele inspraak-procedure voor gemeenten en provincies tot niets leidt. Ze zien het als een bureaucratisch ritueel. Marcel van den Heuvel: 'Als democraat heb ik er bezwaar tegen, want het suggereert politieke invloed die er niet is. Het leidt tot totale onherkenbaarheid.'

KWALITEIT

Zo langzamerhand is het tot de meeste gemeente- en provinciebesturen doorgedrongen dat zij het succes van hun man in Brussel niet alleen mogen afmeten aan de binnengesleepte subsidies. Van groter belang is de kwaliteit van de inside-informatie die hij naar de thuisbasis seint. Onwetendheid en onbekendheid met de Europese regelgeving zijn voor vrijwel alle Nederlandse gemeenten en provincies een enorm probleem.

De gemeente Den Haag kan erover meepraten. Deze stad

Marcel van den Heuvel: 'Het oog en oor van Amsterdam in Brussel'

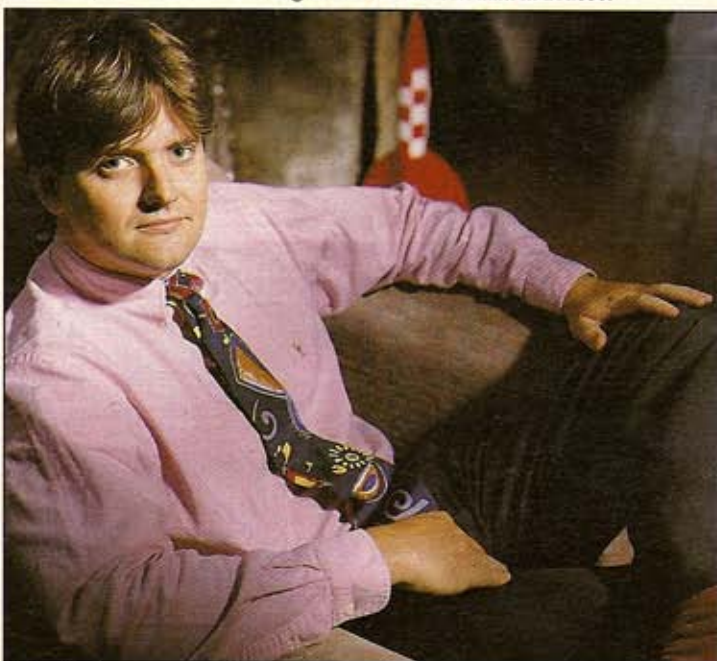

FOTO FRISO KEURIS